

Vihdin kunnan lausunto metropolialueen esiselvityksestä

Kh 13.05.2013 § 129

Hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Hallitusohjelman mukaan kunta- ja palvelurakenneratkaisujen merkitys korostuu metropolialueella ja ohjelman mukaan tarvetta metropolialuetta koskevalle erilliselle laille selvitetään.

Kuntien lausuntojen pohjalta hallitus linjasi 5.6.2012 kuntauudistuksen jatkovalmistelua metropolialueen osalta siten, että alueella tarvitaan sekä kuntarakenteen muutoksia että jonkin tyyppistä metropolihallintoa. Hallitus päätti selvittää erilaiset vaihtoehdot metropoliratkaisuksi alueen yhteisen suunnittelun ja ohjauksen tueksi erityisesti maankäytön, asumisen ja liikenteen kysymyksissä, sekä kilpailukyvyn vahvistamiseksi ja segregaaation ehkäisemiseksi. Hallitus käynnisti työn esiselvityksellä, jossa tuli kartoittaa metropolialueen tulevat kuntajakoselvitysalueet ja erilaiset vaihtoehdot metropoliratkaisuksi.

Esiselvityksen laati kuusi ministeriön nimeämää selvityshenkilöä, joiden toimeksianto päättyi helmikuun 2013 lopussa. Esiselvitystyötä on ohjannut johtoryhmä, jonka puheenjohtajana toimi hallinto- ja kuntaministeri, varapuheenjohtajana asunto- ja viestintäministeri ja jäsenenä Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunginjohtajat sekä Kuuma -kuntia edustava Hyvinkään kaupunginjohtaja. Metropolipolitiikan neuvottelukunta on ollut mukana esiselvityksen valmistelussa toimien sen seurannasta vastaavana toimielimenä. Esiselvityksen tavoitteena oli kartoittaa osana kuntauudistusta ja yhteistyössä alueen kuntien kanssa alueen kuntajakoselvitysalueet sekä vaihtoehtoiset mallit metropolihallinnoksi ja tämän osalta yhteisesti hoidettavat tehtävät, vaihtoehdot päätöksenteon organisoimiseksi sekä tehtävien rahoitusvaihtoehdot.

Selvityshenkilöiden väliraportti julkistettiin 11.1.2013. Tämän jälkeen järjestettiin kuulemiskierros alueen kunnille. Selvityshenkilöt esittivät lopulliset ehdotuksensa alueen hallinnon rakenteiden kehittämistä 5.3.2013 julkaistussa loppuraportissa.

Esiselvityksessään selvityshenkilöt esittävät toimeksiantonsa mukaisesti vaihtoehdot alueen tuleviksi kuntajakoselvitysalueiksi sekä näihin kytkeytyvät vaihtoehdot metropolihallinnon malleiksi. Lisäksi selvityshenkilöt ovat suositelleet yhtä mallia. Raportissa on myös arvioitu erityisesti päävaihtoehtojen toteutuksen vaikutuksia eri näkökulmista.

Selvityshenkilöt ehdottavat kolmea seuraavaa vaihtoehtoista mallia, joista kaksi ensimmäistä on päävaihtoehtoa.

1. Suurkunnat ja sopimusyhteistyö
2. Vahvat peruskunnat ja vaaleilla valittu metropolihallinto
3. Vahva vaaleilla valittu metropolihallinto ja vaihtoehtoiset kuntarakenteet

Selvityshenkilöt suosittelivat toteutettavaksi mallia Vahvat peruskunnat ja vaaleilla valittu metropolihallinto.

Vaihtoehdot on tehty ottaen huomioon metropolialueen kehityksen ennusteet vuoteen 2030. Vaihtoehtojen perusteluina ovat mm. seudun kansainvälisen kilpailukyvyn vahvistaminen, yhdyskuntarakenteen

eheyttämistarve, arjen sujuvuuden turvaaminen (työssäkäynti, asiointi ja liikkuminen), asuntomarkkinoiden ja asumisen toimivuus, maahanmuuton hallinta ja työvoiman varmistaminen sekä segregaaation ja alueen eriytymisen estäminen.

Selvityshenkilöiden tuli ehdotuksia tehdessään ottaa huomioon hallitusohjelman linjaukset, hallituksen asettamat yleiset reunaehdot sekä linjaukset kuntauudistuksesta. Ehdotusten tuli olla perusteltuja alueen kokonaisedun näkökulmasta. Selvitystyö on koskenut alueen vapaaehtoisen yhteistyön piirin yleisemmin luettavia 14 kuntaa. Selvityshenkilöillä oli mahdollisuus tehdä myös ehdotuksia, jotka koskevat 14 kunnan ulkopuolisiakin kuntia.

Valtiovarainministeriö pyytää mm. alueen kuntien lausuntoa metropolialueen esiselvityksen loppuraportista sekä lausumaan erityisesti seuraavista kysymyksistä niin metropolialueen kokonaisedun kuin oman kunnan näkökulmasta käsin:

1. Selvityshenkilöiden esittämät vaihtoehtoiset mallit kuntajakoselvitysalueiksi ja niihin kytkeytyvät metropolihallinnon mallit 1-3 vaikutuksineen

Lausunnonantajia pyydetään arvioimaan

- mikä tai mitkä vaihtoehtoisista malleista vastaavat metropolialueen erityisiin haasteisiin parhaiten aina 2030-luvulle saakka

- mikä tai mitkä vaihtoehtoisista malleista olisivat tarkoituksenmukaisia toteuttaa metropolialueen kokonaisedun näkökulmasta

Lausunnon antajia, erityisesti kuntia, pyydetään arvioimaan

- vaihtoehtoisissa malleissa (1-3) esitetyt ehdotukset kuntajakoselvitysalueiksi, jotka lausuntoa antavaa kuntaa koskevat

- vaihtoehtoisissa malleissa (1-3) esitetyt metropolihallinnon mallit sekä näiden osalta erityisesti 1) eri malleissa esitetyt metropolihallinnon tehtävät, 2) eri malleissa esitetyt päätöksenteon järjestämisen vaihtoehdot sekä 3) eri malleissa esitetyt rahoitusvaihtoehdot

- lausunnoissa toivotaan tarkasteltavan esitettyjen eri kuntajakoselvitysalueiden sekä eri metropolihallintomallien mahdollisuuksia ja riskejä, etuja ja haittoja sekä vaikutuksia

- esitetyt ehdotukset osakuntaliitoksiksi. Tätä arviota pyydetään erityisesti kunnilta niiden osaliitosesitysten osalta, jotka kuntaa koskevat.

2. Selvityshenkilöiden ehdotuksiin liittyvät aluerajat

Lausunnonantajia pyydetään arvioimaan vaihtoehtoisia malleja (1-3) metropolialuetta koskevan aluerajauksen ja sen tarkoituksenmukaisuuden osalta.

3. Selvityshenkilöiden esittämien vaihtoehtoisten mallien toteutus ja jatkovalmistelu

Erityisesti kuntia pyydetään lausumaan

- minkä vaihtoehtoisen mallin (1-3) jatkovalmisteluun ja toimeenpanoon kunta olisi valmis osallistumaan.

Mikäli lausuntoa antava kunta ei näe mahdolliseksi jatkovalmistelua esitettyjen mallien (1-3) osalta, kuntaa pyydetään

- perustelemaan näkemyksensä sekä

- esittämään, minkä kuntien kanssa kunta voisi toteuttaa kuntajakoselvityksen

- esittämään näkemys ja perustelut sellaisesta metropolihallinnon mallista, jonka jatkovalmisteluun ja toimeenpanoon kunta olisi valmis osallistumaan

Lisäksi lausunnonantajia, erityisesti kuntia, pyydetään lausumaan

- olisiko kunta valmis selvittämään yhdessä muiden kuntien kanssa omalla kustannuksellaan liitoksen toteuttamista vai olisiko kunta valmis osallistumaan ministeriön käynnistämään ja kustantamaan erityiseen kuntajakoselvitykseen

- missä aikataulussa kuntajakoselvitys voitaisiin toteuttaa ja mistä ajankohdasta lukien kuntarakennemuutokset voisivat astua voimaan

- missä aikataulussa metropolihallintoa koskeva jatkovalmistelu tulisi tehdä ja mistä ajankohdasta lukien mahdollinen metropolihallinto voisi aloittaa toimintansa.

4. Lausunnonantajan esille ottamat muut kysymykset ja asiat

Muut kysymykset ja asiat

Lausunnon antavia tahoja pyydetään kiinnittämään huomiota siihen, että ehdotuksia ja malleja vaikutuksineen tulee arvioida oman kunnan/organisaation näkökulman ohella metropolialueen kokonaisuuden näkökulmasta käsin.

Kunnat voivat toimittaa oman lausuntonsa ohella myös haluamiensa kuntien kanssa yhteisen lausunnon.

Lausunnot on pyydetty viimeistään 22.5.2013.

Oheismateriaali

Lausuntopyyntö esiselvityksestä
Metropolialueen esiselvitys - loppuraportti (Metropoli meille kaikille)

Valmistelija

Sami Miettinen, etunimi.sukunimi@vihti.fi, p. 09 4258 3158

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Ehdotus

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se antaa valtiovaraministeriölle seuraavan lausunnon metropolialueen esiselvityksestä:

Metropolialueen esiselvitys antaa Vihdin näkökulmasta sekavan lähtökohdan jatkotyölle. Esiselvityksen suositusvaihtoehdossa Vihti ei edes ole mukana metropolialueen kuntien joukossa kun taas muissa esitetyissä vaihtoehdoissa kunta on osa metropolia.

Vihti on ollut kiinteästi mukana Helsingin seudun yhteistyössä jo 2000-luvun alkupuolelta lähtien. Vuonna 2003 sisäasiainministeriö asetti hallitusohjelman mukaisen Helsingin seudun yhteistyön kehittämishankkeen. Hankkeen seurauksena solmittiin vuonna 2005 Helsingin seudun 14 kunnan yhteistyösopimus. Sopimus kattaa kaikki kunnan toimialat, mutta erityisenä kohteena ovat maankäyttö, asuminen ja liikenne (MAL), seudulliset palvelut sekä seudun yhteinen edunvalvonta.

Tämän jälkeen ovat valtio ja/tai Helsingin seudun kunnat tehneet lisää erillisiä yhteistyösopimuksia. Ne ovat koskettaneet mm. MAL-yhteistyötä, asunto- ja tonttitarjonnan lisäämistä, Helsingin seudun liikennejärjestelmäsunnittelua ja metropolialueen kilpailukyvyyn vahvistamista. Vihti on kiinteä osa Helsingin seudun 14 kunnan kokonaisuutta ja kunta suhtautuu ehdottoman kielteisesti tämän asetelman muuttamiseen. Kuten esiselvityksessäkin todetaan, pendelöinti työssäkäyvien osalta pelkäästään Helsingin ja Espoon suuntaan on noin 40% ja vihtiläisten arjessa yhteys pääkaupunkiseudulle on päivittäinen. Kunta on myös osaltaan sitoutunut esimerkiksi maapolitiikkaan voimassa olevan MAL-aiesopimuksen tavoitteisiin ja ylittänyt vuoden 2012 osalta asetetun ARA-tuotantotavoitteen.

Esiselvitykseen liittyvän kuntajakoselvitysosion osalta Vihti pitää perusteltuna kuntajakoselvityksen laatimista yhdessä Espoon, Kirkkonummen ja Kauniaisten kanssa. Kuntajakoselvityksen tulee perustua vapaaehtoisuuteen eikä Vihti hyväksy pakkoliitoksia. Selvityksessä olennaista on keskittyä palveluiden järjestämistä ja rahoitusta sekä elinkeinopolitiikkaa koskeviin asioihin. Pelkkä kuntarajojen muuttaminen ei saa olla itsetarkoitus. Vihti kannattaa selvitysten toteuttamista kuntien itse järjestämällä tavalla ja suhtautuu kielteisesti valtion mahdollisesti asettamiin uusiin selvityshenkilöihin. Vihti ei ole valmis osallistumaan selvitysalueisiin nykyisen metropolialueen (14 kuntaa) ulkopuolisten kuntien kanssa. Osakuntaliitosten toteuttamisesta kunta on valmis neuvottelemaan, mikäli se on ko. alueen asukkaiden tahto.

Helsingin seudun 14 kuntaa muodostavat tulevaisuudessa entistä yhtenäisemmän yhdyskuntarakenteellisen kokonaisuuden. Alueelle tarvitaan erillinen metropoliratkaisu maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitteluun ja toteutukseen, sosiaalisen eheyden lisäämiseen ja segregaaation torjuntaan sekä näihin liittyvään päätöksentekoon.

Erittäin vahvan metropolihallinnon perustamiselle ei ole hallinnollista tai taloudellista tarvetta. Erittäin vahva metropolihallinto ei tuo sellaista lisäarvoa, jolla sen perustamista voitaisiin järkevästi ja taloudellisesti perustella.

Vihti kannattaa yleisluontoista metropolikaavaa, jossa sovitaan koko metropolialueen kehittämistä koskevista tärkeimmistä linjauksista. Metropolikaavan tulee korvata alueella maakuntakaava sekä koko kuntia koskevat yleiskaavat, mutta yksityiskohtainen asema- ja osayleiskaavoitus tulee edelleen säilyttää kuntien tehtävänä. Osana ratkaisua valtion tulee omalta puoleltaan aidosti sitoutua tehtävien siirtämiseen metropolihallinnolle. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi ELY-keskuksen kaavoitusasiat sekä HLJ tasoiset liikenneasiat.

Käsittely

Keskustelun kuluessa kunnanjohtaja esitti neljänteen kappaleeseen seuraavaa lisäystä: Vihti ei ole valmis osallistumaan selvitysalueisiin nykyisen metropolialueen (14 kuntaa) ulkopuolisten kuntien kanssa.

Päätös Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan kokouksessa muuttaman ehdotuksen yksimielisesti.

Kv 20.05.2013 § 38

Oheismateriaali Lausuntopyyntö esiselvityksestä
Metropolialueen esiselvitys - loppuraportti (Metropoli meille kaikille)

Päätös Valtuutettu Olli Pekka Hatanpää esitti Vihdin Vihreä valtuustoryhmän ryhmäpuheenvuorossa Vasemmistoliiton valtuustoryhmän kannattamana lausuntoon seuraavan lisäyksen: "Metropolialue tarvitsee demokraattisesti valitun ja tehokkaan hallinnon, joka parantaa kansalaisten elämän laatua sekä luo edellytykset Suomelle ja suomalaisille menestyä globaalissa kehityksessä ja kovenevassa kilpailussa. Metropoliratkaisun ja sen hallinnon on vahvistettava seudun asukkaiden hyvinvointia ja osallistumista."

Äänestys seisomaan nousten:
Kunnanhallituksen ehdotus (jaa) enemmistö
Hatanpään ehdotus (ei) vähemmistö

Valtuutettu Pekka Ranta esitti valtuutettu Jussi Romsin kannattamana seuraavia muutoksia Vihdin kunnan lausuntoon metropolialueen esiselvityksestä:

4. kpl

Esiselvitykseen liittyvän kuntajakoselvitysosion osalta Vihti pitää perusteltuna kuntajakoselvityksen laatimista yhdessä *ensiksi* Espoon, Kirkkonummen ja Kauniaisen kanssa sekä *toiseksi Lohjan kanssa*. Kuntajakoselvityksen tulee perustua vapaaehtoisuuteen eikä Vihti hyväksy pakkoliitoksia. Selvityksessä olennaista on keskittyä palveluiden järjestämistä ja rahoitusta sekä elinkeinopolitiikkaa koskeviin asioihin. Pelkkä kuntarajojen muuttaminen ei saa olla itsetarkoitus. Vihti kannattaa selvitysten toteuttamista kuntien itse järjestämällä tavalla ja suhtautuu kielteisesti valtion mahdollisesti asettamiin uusiin selvityshenkilöihin. ~~Vihti ei ole valmis osallistumaan selvitysalueisiin nykyisen metropolialueen (14 kuntaa) ulkopuolisten kuntien kanssa.~~ Osakuntaliitosten toteuttamisesta kunta on valmis neuvottelemaan, mikäli se on ko. alueen asukkaiden tahto.

5. kpl

~~Uusimaa kokonaisuudessaan Helsingin seudun 14 kuntaa muodostaa muodostavat~~ tulevaisuudessa entistä yhtenäisemmän yhdyskuntarakenteellisen kokonaisuuden. Aluetta tulisi ensisijaisesti kehittää nykyistä Uudenmaan maakuntahallintoa kehittämällä ja vahvistamalla. ~~Alueelle tarvitaan erillinen metropoliratkaisu~~ maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitteluun ja toteutukseen, sosiaalisen eheyden lisäämiseen ja segregaatian torjuntaan sekä näihin liittyvään päätöksentekoon.

6. kpl

Erittäin vahvan metropolihallinnon perustamiselle ei ole hallinnollista tai taloudellista tarvetta. Erittäin vahva metropolihallinto ei tuo sellaista lisäarvoa, jolla sen perustamista voitaisiin järkevästi ja taloudellisesti perustella. *Toisaalta jos metropolihallinto jää löyhäksi, se ei synnytä*

juurikaan lisäarvoa nykyiselle Uudenmaan maakuntahallinnolle.

7. kpl

Jos kuitenkin metropolihallinto rakennettaisiin, Vihti kannattaa yleisluontoista metropolikaavaa, jossa sovitaan koko metropolialueen kehittämistä koskevista tärkeimmistä linjauksista. Metropolikaavan tulee korvata alueella maakuntakaava sekä koko kuntia koskevat yleiskaavat, mutta yksityiskohtainen asema- ja osayleiskaavoitus tulee edelleen säilyttää kuntien tehtävänä. Osana ratkaisua valtion tulee omalta puoleltaan aidosti sitoutua tehtävien siirtämiseen metropolihallinnolle. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi ELY-keskuksen kaavoitusasiat sekä HLJ tasoiset liikenneasiat.

Äänestys seisomaan nousten:

Kunnanhallituksen ehdotus (jaa) enemmistö

Pekka Rannan ehdotus (ei) vähemmistö

Näin ollen kunnanvaltuusto oli hyväksynyt kunnanhallituksen ehdotuksen.

Valtuutettu Jarmo Kuosa saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana.
